

**בש"פ 3713/15 - העוררת בבש"פ 3713/15, מדינת ישראל, העוררים
בבש"פ 3762/15: אלישיב אבי יונה, ישי שמוא ואח'... נגד המשיב בבש"פ
3713/15:: מתי שבו, המשיבה בבש"פ 3762/15 ובבש"פ
3674/15: מדינת ישראל ואח'...**

בית המשפט העליון

**בש"פ 3713/15
בש"פ 3762/15
בש"פ 3764/15**

כבוד השופט י' דנציגר

לפני:

מדינת ישראל	העוררת בבש"פ 3713/15
1. אלישיב אבי יונה	העוררים בבש"פ 3762/15:
2. ישי שמואל דוברת	
3. פלוני	
1. מתי שבו	העורר בבש"פ 3764/15:
2. ישראל לייב מנולסון	

נ ג ד

מתי שבו	המשיב בבש"פ 3713/15::
מדינת ישראל	המשיבה בבש"פ 3762/15
	ובבש"פ 3674/15

שלושה עררים על החלטותיו של בית המשפט המחוזי
בירושלים במ"ת 38474-04-15 מיום 27.4.2015,
מיום 3.5.2015 ומיום 28.5.2015 שניתנו על ידי כבוד
השופט ע' שחם

י"ז בסיון תשע"ה (4.6.15)

תאריך הישיבה:

עמוד 1

בשם העוררת בבש"פ 3713/15

והמשיבה בבש"פ 3762/15

ובבש"פ 3764/15: עו"ד לינור בן אוליאל

בשם העוררים בבש"פ 3762/15: עו"ד דוד הלוי

בשם העורר בבש"פ 3764/15: עו"ד עדי קידר; עו"ד אלירן אשכנזי

בשם המשיב בבש"פ 3713/15

והעורר בבש"פ 3764/15: עו"ד עדי קידר; עו"ד אלירן אשכנזי

החלטה

*

לפני שלושה עררים על שורת החלטות של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט ע' שחם) במ"ת 38474-04-15, שבגדרן הורה בית המשפט על שחרורם של חמישה נאשמים המעורבים בפרשה אחת לחלופות מעצר שונות בתנאים מגבילים שונים. בש"פ 3713/15 הוגש מטעם המדינה נגד תנאי שחרורו של הנאשם 3 בכתב האישום, מתי שבו (להלן: שבו). בשני העררים הנוספים - בש"פ 3762/15 ובש"פ 3764/15 - טוענים חמשת הנאשמים (להלן ביחד: העוררים) נגד קיומן של ראיות לכאורה בעניינם וקובלים על תנאי שחרורם לחלופת מעצר.

הרקע הדרוש לעניין

1. ביום 22.4.2015 הוגש כתב אישום נגד חמשת העוררים: אלישיב אבי יונה (להלן: יונה), ישי שמואל דברת (להלן: דברת), שבו, ישראל לייב מנולסון (להלן: מנולסון) וקטין (להלן: פלוני). על פי כתב אישום, ביום 16.4.2015, בעקבות אירועים אלימים קודמים באזור, הצטרף בלש סמוי לשלושה רועי צאן בדואים (להלן גם: המתלוננים או הרועים) אשר רעו את צאנם בסמוך ליישוב "כוכב השחר" באזור המכונה "גבעת הבלאדים". בקרבת מקום המתין כוח סמוי. בשעה 11:00 לערך הגיע למקום פלוני כשהוא רכוב על סוס ותצפת לעבר רועי הצאן. לאחר כמה דקות קרא לעבר רועי הצאן, תוך שסימן להם בידו לחכות. במקביל יצר קשר עם העוררים ואחרים וקרא להם להגיע למקום. לאחר כדקה הגיעו למקום ארבעת העוררים ועוד כחמישה אחרים שזהותם אינה ידועה, אשר ביניהם קיימת היכרות מוקדמת, כאשר ברכביהם אלות, מקלות וחפץ חד. פלוני הצטרף לחבורה, ירד מהסוס וקשר אותו במקום. העוררים והאחרים החלו להתקדם לעבר רועי הצאן והבלש כשחלקם אוחזים בכלי התקיפה וניסו לתקוף אותם בכך שיידו לעברם אבנים. אחת מהאבנים פגעה בגבו של אחד מרועי הצאן. יונה ושבו יידו אבנים רבות לעבר רועי הצאן ודברת התקדם לעבר רועי הצאן כשהוא אוחז בידו אלה. שבו אחז אף הוא באלה. באותה עת שניים מהחבורה החלו לרדת לכיוון שניים מרועי הצאן, כשאחד אוחז באלה ובחפץ חד ומיידה לעברם אבנים. רועי הצאן ניסו להתעמת איתו ולעוצרו, אך זה הניף

מהלומת אגרוף לעבר פניו של אחד מהרועים ושבר את שינו הקדמית. משהבחין הכוח הסמוי במתרחש, התקדם לעבר החבורה והאחרים, אשר החלו להימלט מהמקום. בגין מעשים אלו הואשמו העוררים בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות ממניע גזעני, תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני וניסיון תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני.

2. עם הגשת כתב האישום ביקשה המדינה לעצור את העוררים עד תום ההליכים נגדם. יצוין כי שבו ומנולסון שוחררו כבר במהלך מעצר הימים לחלופות מעצר: שבו שוחרר למעצר בית מלא בכפר גדעון שליד עפולה, תחת פיקוחה של אשתו; התחייבות כספית בסך 10,000 ש"ח; ערבות צד ג' בסך 10,000 ש"ח; והפקדה כספית של 3,500 ש"ח. ערר שהגישה המדינה נגד שחרורו של שבו לחלופה הנזכרת נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי. מנולסון שוחרר למעצר בית בבית הוריו בירושלים תחת פיקוח מלא של אחד ההורים לפחות; התחייבות כספית בסך 10,000 ש"ח; ערבות צד ג' בסך 10,000 ש"ח; והפקדה כספית בסך של 3,500 ש"ח.

3. בהחלטתו מיום 27.4.2015 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה בעניינם של יונה, דברת ופלוני. בית המשפט התייחס בראש ובראשונה להודעת הבלש שהצטרף לרועי הצאן, שנגבתה שעות ספורות לאחר האירוע. צוין כי הלה מסר בהודעתו כי זיהה את השלושה בוודאות ותיאר בהודעה מפורטת וברורה את השתלשלות האירוע וכן את פרטי לבושם ומראם החיצוני. כמו כן, צוין הבלש כי יונה ודברת היו מצוידים באלות. בית המשפט קבע כי הודעתו בכל הנוגע לפרטי לבושם ותיאורם של העוררים עולה בקנה אחד עם תמונות המתעדות אותם מיום האירוע (יום המעצר). בית המשפט הוסיף וקבע כי מהסרטון שתיעד את האירוע (להלן: הסרטון) עולה כי תקיפת המתלוננים בוצעה על ידי שניים שאינם העוררים ואין מחלוקת כי אלו לא נתפסו. עם זאת, נקבע כי יש אחיזה בחומר הראיות לטענה כי התקיפה בוצעה על ידי שני האלמונים בצוותא עם העוררים. כך למשל, הסרטון מלמד על סמיכות זמנים בין האירועים השונים (קריאת האדם על הסוס לעבר המתלוננים, הגעת כלי הרכב לאירוע, תנועת הדמויות שיצאו מכלי הרכב לעבר המתלוננים וכיו"ב) המהווה אינדיקציה לכאורה לשותפות בין מבצעי העבירה. אשר להשגות שהעלו העוררים בנוגע להתרחשויות בסרטון, קבע בית המשפט כי אין באלה כדי להפחית במידה ממשית ממשקלה של הודעתו הברורה של הבלש. כמו כן, הסרטון הציג התרחשויות קטועה שכן הוא נע כל העת בין זירת התרחשויות אחת לאחרת בתוך תא שטח גדול, ולכן קיים קושי בהסתמכות עליו כבסיס לגריעת משקלה של הודעת הבלש. אשר לקיומו של מניע גזעני; נקבע כי לא הוצגה תשתית ברורה המבססת את טענת העוררים כי במקום מתבצעות גניבות צאן על ידי רועי צאן בדואים, ועל רקע זה הטענה כי ההסבר לתקיפת הרועים נעוץ בזיהויים כפלסטינים אינה נטולת אחיזה. בית המשפט הוסיף וקבע כי האירוע הנתען מלמד על מסוכנות ממשית המקימה עילת מעצר, אך הורה על קבלת תסקיר בעניינם של השלושה.

4. ביום 3.5.2015 קבע בית המשפט המחוזי כי הונחה תשתית ראייתית לכאורית גם בעניינם של שבו ומנולסון. בית המשפט סקר מספר ראיות המלמדות על מעורבותו של שבו באירוע נושא כתב האישום: הודעתו במשטרה, ממנה עלה כי נכח בזירת האירוע אך לטענתו הגיע למקום בדרך מקרה למשמע צעקות; דו"ח פעולה של שוטר בשם יכין, המתאר את השתלשלות הדברים עוד בטרם החלה תקיפת המתלוננים ובו נזכר רכבו הכחול של שבו, שהגיע לזירה נהוג על ידו. הדו"ח קושר את היושבים ברכב לריצה לעבר העדר המותקף בשלב הראשון של האירוע; הסרטון, שגם בו נראה רכבו של שבו, שממנו ירדו מספר דמויות שפתחו בריצה לכיוון רועי הצאן וכן שני ילדים שאחד מהם נראה זורק אבן לכיוון בו נמצאים הרועים. צוין בהקשר זה כי אין מחלוקת ששבו נכח בזירה עם שני ילדיו; העובדה שבכלי הרכב של שבו נמצא מוט עץ עבה; והודעתו של הבלש, שזיהה את שבו על פי לבושו וזקנו, אך נקבע כי "בתחילה רמת הזיהוי היתה נמוכה. בהמשך היא מועצמת, נוכח שאלה מכווינה" ובכך יש כדי לגרוע במידה מסוימת ממשקלו של הזיהוי. בסופו של דבר קבע בית המשפט כי המכלול הראייתי מלמד על מסקנה לכאורית לפיה שבו חלק מקבוצה ששמה לה למטרה לתקוף

את המתלוננים, וכי משקלן של הראיות משמעותי יותר ממה שנקבע על יסוד עיון ראשוני בראיות בשלב מעצר הימים (שבמהלכו שוחרר שבו לחלופת מעצר, כאמור). אשר למנולסון; צוין כי אין מחלוקת שהוא נתפס ביחד עם שבו בכלי הרכב הכחול וכן כי הוא אישר שמוט העץ שנמצא ברכב שייך לו, נתונים המהווים ראיה נסיבתית בעלת משקל לכך שגם הוא היה חלק מהקבוצה. עוד נקבע כי לא הוצג הסבר סביר הנתמך בראיות, באשר להשתתפותו לכאורה במעשים. בית המשפט הוסיף וציין כי אין מחלוקת בנוגע לקיומה של עילת מעצר בעניינם של השניים וכי קיים עוגן לכאורי לטענה בדבר מניע גזעני. ואולם גם בעניינם של שני אלו הוחלט על עריכת תסקיר מעצר.

החלטות השחרור לחלופות מעצר

5. ביום 4.5.2015 הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של פלוני לחלופת מעצר. בהחלטתו התייחס בית המשפט להיותו של פלוני קטין, אם כי על סף הבגרות; לעברו הנקי פרט לתיק תלוי ועומד נגדו בבית משפט השלום; ולרושם כי מעורבותו באירוע נושא כתב האישום אינה דומיננטית על פי הראיות. בית המשפט הוסיף והתייחס לתסקיר המעצר שנערך בעניינו של פלוני, בציין כי התמונה העולה מן התסקיר היא "מטרידה ביותר" ועולה כי מזה כשנתיים אינו משולב במסגרת כלשהי ואינו נמצא בבית הוריו. צוין גם קיומו של קושי לקבוע כי קיימת סמכות הורית בעוצמה שניתן לסמוך עליה לצורך שחרור לחלופת מעצר. חרף זאת, בשל העובדה שמסוכנותו אינה גבוהה וכן נוכח היותו קטין, החליט בית המשפט על שחרורו למעצר בית מלא בבית הוריו בירושלים, תחת פיקוח של אחד מהוריו בכל עת; ערבויות צד ג' של ההורים בסך 10,000 ש"ח כל אחד; הפקדה כספית בסך 2,000 ש"ח, שרק לאחר הפקדת מחציתה הראשונה באופן מיידי יוכל להשתחרר; ואיזוק אלקטרוני, עם חלונות קבועים בהם מותרת יציאתו בליווי אחד ההורים לצורך פגישות עם הסנגור ובשירות המבחן, ולצורך ליווי האחות להסעה.

6. גם יונה ודברת שוחררו לחלופות מעצר וזאת בהחלטה מיום 11.5.2015. בית המשפט הורה על שחרורו של יונה למעצר בית מלא בבית הוריו שבבית-אל תחת פיקוחם של הוריו, אשתו, אחיו וגיסתו, כשהוא נתון לפיקוח של אחד מהם לפחות בכל עת; ערבות צד ג' של כל אחד מהערים על סך 15,000 ש"ח כל אחד; הפקדה בסך 6,000 ש"ח; וצו פיקוח מעצרים בשירות המבחן למשך שישה חודשים. בהחלטה צוין עברו הנקי של יונה, הערכת הסיכון הנמוכה ביחס אליו וכן המלצתו של שירות המבחן לשחררו לחלופה המוצעת. צוין כי במקום החלופה אין אפשרות להתקין איזוק אלקטרוני ובשל כך החליט בית המשפט להורות על סכום הפקדה בסך האמור לעיל, תוך התחשבות במצוקה הכלכלית בה מצוי יונה.

דברת שוחרר למעצר בית מלא בבית סבו וסבתו ביישוב מבוא חורון בפיקוחם של סביו והוריו, כשהוא נתון לפיקוח של אחד מהם לפחות בכל עת; ערבות צד ג' של כל אחד מהערים בסך של 10,000 ש"ח; והפקדה בסך של 10,000 ש"ח. בית המשפט המחוזי קבע כי השיקולים בעניינו של דברת דומים לאלו בעניינו של יונה, באשר גם עברו נקי וגם לו מיוחס חלק פחות משמעותי בביצוע העבירות, הגם שהערכת הסיכון לגביו גבוהה במקצת. בנוסף צוין בית המשפט כי בעניינו של דברת לא הועלתה טענה לפיה מקום החלופה מצוי באזור המועד לחיכוכים ומנגד לא נטען למצוקה כלכלית, וכן כי לא ברור אם ניתן להתקין במקום איזוק אלקטרוני.

7. בהחלטה מיום 25.5.2015 דחה בית המשפט המחוזי את בקשתה של המדינה למעצרו של שבו ומנולסון עד תום ההליכים. בית המשפט דחה את המלצת שירות המבחן בעניינו של שבו לשנות את תנאי השחרור באופן שיאפשר לו לנוע בחופשיות בגבולותיו של אזור שהוגדר בתסקיר כ"גוש שילה", זאת על רקע עברו הפלילי המשמעותי אשר קשור

לתפיסותיו ואמונותיו. צוין כי הסתבכותו באירוע הנוכחי מחלישה מהעובדה שבשנים האחרונות לא נרשמו לחובתו הרשעות נוספות. לפיכך קבע בית המשפט כי לא ניתן להסתפק בחלופת מעצר דיפוזית, שאינה מאפשרת פיקוח הדוק ואפקטיבי על שבו. עם זאת, נקבע כי אין מניעה לשנות את מקום החלופה (בכפר גדעון כזכור, ראו פסקה 2 לעיל) למעצר בית מלא בבית משפחתו במושב עדי עד. אמנם מקום זה לוקה בקושי בשל החיכוך האפשרי עם אוכלוסיה פלסטינית, אך בשל ריחוקו ממקום ביצוע העבירה והעובדה שלא נטען להפרה בחלופה הנוכחית, ניתן לשקול אותו תחת פיקוח מתאים. בית המשפט קבע כי ככל שיוצעו מפקחים נוספים לאשתו, ניתן יהיה לשקול את שינוי החלופה לבית המשפחה ועד אז יוותר שבו בתנאי השחרור שנקבעו בהחלטות קודמות.

בעניינו של מנולסון החליט בית המשפט המחוזי לאמץ את עיקר המלצת שירות המבחן על רקע עברו הנקי; עוצמת הראיות הפחותה שנאספה נגדו; ההערכה כי הסיכון הנשקף ממנו נמוך-בינוני; והיעדר טענה להפרות בתנאי שחרורו עד עתה. מנולסון שוחרר אפוא למעצר בית לילי בבית הוריו בירושלים בין השעות 20:00 עד 09:00, כשהוא רשאי לצאת מהבית בליווי אחד המפקחים לסידורים שונים במהלך היום, וכל זאת בתנאים שנקבעו בהחלטותיו הקודמות של בית המשפט (ראו פסקה 2 לעיל). נוסף לכך ניתן נגדו צו להרחקה משטחי יהודה ושומרון.

8. בהמשך לאמור ולמרות התנגדותה של המדינה, החליט בית המשפט המחוזי ביום 28.5.2015 על שינוי מקום החלופה של שבו לבית משפחתו שביישוב עדי עד, משהוצעו שני מפקחים נוספים מלבד אשתו (שכניו של שבו), שנמצאו מתאימים לאחר שנחקרו בבית המשפט. נקבע כי שבו יהיה נתון לפיקוח של אחד משלושת המפקחים לפחות בכל עת, וכי שני המפקחים שנוספו יחתמו על ערבות צד ג' בסך 10,000 ש"ח (כל אחד). כמו כן, הותרה יציאתו לתפילות בזמנים קבועים בבית כנסת הנמצא בסמוך, כשהוא מלווה באחד מהמפקחים לפחות. יצוין כי החלטה זו עוכבה בהחלטתי מיום 29.5.2015 בעקבות הערר שהגישה המדינה.

הטענות בעררים

9. המדינה - באמצעות באת-כוחה, עו"ד לירון בן אוליאל - הגישה ערר נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 28.5.2015, שעניינה שינוי מקום חלופת המעצר של שבו לביתו שבעדי עד. היא טוענת כי המעשים המיוחסים לשבו מלמדים על מסוכנות רבה, הגוברת לנוכח המניע הגזעני שבבסיסה. היא מטעימה כי מסוכנותו מכוונת כלפי אוכלוסיה שלמה ולפיכך יש לנקוט בהרחקה מוחלטת ממוקדי סכסוך אפשריים. אמנם ביתו של שבו מרוחק ממקום ביצוע העבירה, אולם העובדה שטרם נסע ברכבו עם שני ילדיו על מנת לתקוף רועי צאן פלסטינים, באשר הם, מלמדת כי לא ניתן לשחררו לביתו, המצוי באזור צפוף באוכלוסיה פלסטינית. עוד היא מדגישה כי לא מדובר בבחור צעיר וכי לחובתו ארבע הרשעות קודמות שבוצעו על רקע האידיאולוגיה הגזענית שבה הוא מחזיק. כמו כן, היא מצביעה על תהיות שונות העולות מתסקיר המעצר בעניינו של שבו, לרבות תיאור חלקי של עברו הפלילי ושל עונש המאסר שהושת עליו בעבר. סופו של דבר, גורסת המשיבה כי לא ניתן לשקול שחרורו של שבו לחלופה כלשהי בתוך שטחי יהודה ושומרון, בוודאי לא כזו המצויה בלב האוכלוסיה הפלסטינית.

במענה לעררים שהגישו העוררים ואשר יפורטו להלן, סוקרת המשיבה את הראיות השונות הקיימות לחובתם של העוררים השונים. בכלל זה היא מציינת את הודעתו המפורטת של הבלש, שבה זיהה ברמת וודאות גבוהה את העוררים (פרט למנולסון) ומסר שחש כי נשקפת לו סכנה ממשית במהלך האירוע; מזכירים שערכו שוטרים שונים על אודות האירוע; העובדה שבנתיב הבריחה של כלי הרכב המעורבים נמצאו כלי תקיפה דוגמת אלות ומקלות; ותמונות

העוררים מיום המעצר המתיישבות עם הודעתו של הבלש. יצוין כי לגבי קיומו של חפץ חד כנטען בכתב האישום, מסרה באת-כוח המשיבה כי חפץ זה לא נתפס וכי השימוש בו אינו מיוחס למי מהעוררים אלא ככל הנראה למעורבים אחרים שזהותם אינה ידועה. עוד התייחסה המשיבה לפתק שבו רשם הבלש פרטי זיהוי של המעורבים באירוע בזמן אמת. לדבריה, בפתק זה היה כדי להסביר את מידת הפירוט של הודעתו של הבלש, ברם הפתק "לא נשמר". היא מפנה למזכר שהבלש התבקש לכתוב בנוגע לנסיבות אובדן הפתק.

10. יונה, דברת ופלוני - באמצעות בא-כוחם, עו"ד דוד הלוי - מבקשים לבטל את התנאים המגבילים שנקבעו בעניינם. יצוין כי העוררים לא ציינו במדויק נגד איזה מההחלטות הנ"ל מכון הערר. לטענתם, אין בנמצא ראיות לכאורה בנוגע למיוחס להם. למצער, נטען כי עוצמתן של ראיות אלה נמוכה ביותר ואינה מצדיקה הטלת תנאים כה מחמירים כגון מעצר בית מלא בפיקוח, ערבויות כספיות וכן איזוק אלקטרוני ביחס לפלוני. הם טוענים כי סיפקו הסברים להגעתם למקום האירוע וכי לא ניתן בשלב זה לשלול את גרסאותיהם. לטענתם, הם הגיעו למקום מחשש לאירוע פלילי או ביטחוני בסמוך למקום מגוריהם. כתמיכה בטענה זו, הגיש בא-כוח העוררים מסמכים המוכיחים לדבריו כי הוגשו בעבר תלונות בדבר גניבות צאן באזור. כמו כן, לטענתם, בכתב האישום קיים ניסיון מלאכותי להפוך את כל מי שהגיע לזירה לשותף "ספונטני" לדבר עבירה, טענה שאינה נתמכת בראיות. אין גם כל ראיה המלמדת על היכרות מוקדמת בין העוררים לבין האחרים. הם טוענים כי מהראיות, מהסרטון בפרט, עולה כי הם לא נקטו בכל אלימות באירוע ולא אחזו בכלי תקיפה ויידו אבנים. הסרטון שולל מניה וביה את הודעתו של הבלש בנקודות מהותיות. הודעתו של הבלש אינה אמינה ונובעת מעיונות, להיטות יתר או פרשנות לא נכונה של המציאות. כן נטען כי הבלש "השמיד" את הפתק בו רשם לכאורה את פרטי הזיהוי של המעורבים באירוע וכי עובדה זו הובאה לידיעת ההגנה רק לאחר שהוגש כתב האישום. הם מוסיפים כי המשטרה נקטה כלפיהם בעיונות ובאלימות במעצר ובחקירה. זאת ועוד, הם מבקרים את מה שהם תופסים כהתנהלות "מלאכותית ופרובוקטיבית" מצד המשטרה, שמציבה שוטרים המחופשים לבדואים בסמיכות ליישוב יהודי, בידיעה כי קיים מתח בין האוכלוסיות הללו. יתרה מזאת, העוררים טוענים כי אין עילת מעצר של מסוכנות בעניינם ובוודאי לא כזו המצדיקה הטלת תנאים מגבילים כפי שהוטלו. הם מטעימים כי אין לאף אחד מהם עבר פלילי; כי יונה הוא אב לארבעה ילדים; כי דברת הוא סטודנט למשפטים; וכי פלוני הוא קטין.

11. שבו ומנולסון - באמצעות בא-כוחם, עו"ד עדי קידר - עוררים על ההחלטות מימים 3.5.2015 ו-25.5.2015. הם טוענים כי החולשה הראייתית בעניינם מצדיקה הקלה משמעותית בתנאי השחרור. עוד הם טוענים כי יש לראות באירוע שבכתב האישום הדחה מצד המשטרה וכי שיטת הפעולה שלה פסולה ומסוכנת. נטען כי השוטרים חתרו למגע עם המעורבים ובחרו "להפיל" את התיק על אלו שנתפסו כיוון שלא הצליחו לתפוס את המבצעים העיקריים. שבו טוען כי הסרטון מלמד על כך שהגיע למקום לאחר שהאחרים כבר נכחו בו, כי היה בו זמן קצר בלבד, התהלך לאטו ואז עזב מיזמתו, בטרם נחשף הכוח הסמוי. נטען כי למרות שאלו הדברים העולים מהסרטון, בית המשפט המחוזי בחר להסתמך על הודעתו של הבלש, שאינה מתיישבת עמו. שבו מאשר כי בסרטון נראה אחד מילדיו משליך אבן, אך טוען כי היה זה ממרחק רב כשהרועים אינם נראים בתמונה, וכי מיד לאחר מכן הוא נראה בסרטון מכווין את ילדיו לכיוון הרכב. עוד נטען כי לא היה מקום לתת משקל לזיהוי של הבלש את שבו, בין היתר משום שהבלש לא בודד ולא נערך לו מסדר זיהוי כנדרש, אלא הוא הגיע למקום בו עצרו את שבו והצביע עליו כמי שנטל חלק באירוע. כמו כן, הוזכרה השמדת הפתק על ידי הבלש, ברוח טענותיהם של יתר העוררים. עוד טוען שבו כי בית המשפט עצמו הסכים בהחלטתו כי הוא לא נראה מחזיק אבן או מקל, ויוצא נגד הקביעה כי הסרטון קטוע ואינו ברור. הוא מפנה להמלצת שירות המבחן לשחררו לבית מגוריו תוך מתן אפשרות לנוע בחופשיות בגוש שילה ומבקש לאמצה, לכל הפחות. מנולסון טוען כי אין בנמצא ראיות לכאורה לאישום נגדו. לטענתו, אין כל ראיה ישירה הממקמת אותו בזירת האירוע וקושרת אותו למעשה. הוא מצוין כי בחקירתו הוא העלה טענת אליבי לפיה היה באתר בניה בזמן האירוע, אך לשיטתו הטענה לא נבדקה כראוי על ידי המשטרה. כמו כן, הוא מפנה להסבר שהציע באשר למוט שנמצא עמו ברכב, לפיו מדובר בכלי עבודה. הוא סבור כי

בהינתן גילו הצעיר, עברו הנקי והראיות הקלושות נגדו, היה ראוי להטיל עליו, לכל היותר, צו הרחקה ממקום האירוע וערבויות שיבטיחו את התייצבותו לדיונים.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי בהודעות הערר ובחומר הראיות והאזנתי בקשב רב לטענות הצדדים בדיון שנערך לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל באופן חלקי את עררה של המדינה וכן את עררם של יונה, דברת ופלוני, הכל כמפורט להלן. בפתח הדברים אזכיר כי בשלב הנוכחי בחינת הראיות היא לכאורית בלבד ואין בכוונתי לקבוע מסמרות שיחייבו את בית המשפט המחוזי בהליך העיקרי. השאלה שעלי לבחון בשלב מקדמי זה היא אם בחומר החקירה מצוי הפוטנציאל הראייתי, אשר בסיום המשפט יהא בכוחו להוכיח את אשמת העוררים [בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 148 (1996)]. כידוע, בנסיבות שבהן עוצמת הראיות היא נמוכה ומתעוררים ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות להסתפק בחלופת מעצר תחת מעצר מאחורי סורג ובריה [בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.8.2011)].

13. ליבת התשתית הראייתית שהונחה נגד העוררים מורכבת מהודעותיהם של הבלש, הרועים והעוררים; הסרטון המתעד את האירוע בזמן אמת; ודוחות פעולה ומזכרים שערכו שוטרים שונים בהתייחס לאירוע. אין ספק כי הראיות המרכזיות בתיק הן הודעתו של הבלש והסרטון.

14. כפי שבית המשפט המחוזי ציין, הודעתו של הבלש שנגבתה שעות מספר לאחר האירוע, היא מפורטת, ברורה וכוללת תיאור של ההתרחשות באופן רציף, שלב אחר שלב. הבלש זיהה ברמת ודאות גבוהה ארבעה מן העוררים כמי שלקחו חלק באירוע: יונה, דברת, שבו ופלוני. את יונה הוא זיהה כמי שרץ לכיוונו והשליך לעברו אבנים מספר פעמים. את דברת זיהה כיחיד שהלך הליכה מהירה ולא רץ, כשהוא אוחז אלה בידו. את שבו זיהה כמי שרץ לכיוונו, כשהוא מחזיק מוט ארוך, וזורק אבנים לעברו. אציין, מבלי לטעת מסמרות בדבר, כי בניגוד לבית המשפט המחוזי לא התרשמתי שזיהוי של שבו הוא בעל עוצמה פחותה מזיהויים של היתר. לשיטתי, העובדה שרק בהמשך הודעתו ציין הבלש כי זיהוי של שבו היא ברמת ודאות גבוהה, אינה גורעת על פניו מעוצמת הזיהוי בהשוואה ליתר המעורבים, ואולם מובן כי עניין זה יתברר לעומקו בהליך המרכזי. לפלוני לא ייחס הבלש מעשי אלימות כלשהם אלא זיהה אותו כמי שרכב על הסוס, קרא לעבר הרועים בתחילת האירוע ויצר קשר עם האחרים. תיאורו של הבלש את פרטי לבושם וחזותם של הארבעה עולה בקנה אחד עם תמונותיהם מיום האירוע. כמו כן, תיאורו את המוטות שאחזו חלק מהעוררים מתיישב עם כלי התקיפה שנמצאו מוטלים על הקרקע במסלול נסיעת כלי הרכב הכחול (השייך לשבו) וכלי הרכב הכסוף (השייך ליונה), וכן עם הכלים שנמצאו בתוך שני כלי הרכב בצמוד לדברת ולמנולסון. את מנולסון לא זיהה הבלש כמי שלקח חלק באירוע, הגם שתיאר בהודעתו דמות חמישית לבושה בחולצה אפורה, כפי שלבש מנולסון, אשר רצה לכיוונו במהירות והשליכה אבנים. עם זאת, כפי שקבע בית המשפט, לא ניתן לראות בכך משום זיהוי ברור בהתחשב בכך שחולצה אפורה אינה פריט לבוש ייחודי. יש לזכור גם כי באירוע נטלו חלק מעורבים נוספים שזהותם אינה ידועה.

15. הסרטון המנציח את האירוע בזמן אמת אינו מגבה לכאורה את הודעתו של הבלש בפרטים מהותיים. כך למשל, קשה להבחין (לפחות בלי עזרים מגדילים) מי מהדמויות המופיעות בו היא זו של יונה; בכך שדברת החזיק בידו אלה או חפץ דומה כנטען; וכן כי שבו החזיק בידו מוט או השליך אבנים. הסרטון מציג התרחשות קטועה וחלקית. לא ניתן לצפות

בו בכל מוקדי ההתרחשות במקביל משום שהוא חובק שטח רחב יחסית והמצלמה נעה כל העת בין מוקדי התרחשות שונים. כמו כן, בשלב מסוים מתמקד הצילום בשני מעורבים שרצו במהירות במורד ההר ואשר אין חולק כי הם אינם העוררים. נוסף לכך, הסרטון צולם ממרחק באופן המקשה על זיהוי הדמויות הרבות שנראות בו ופרטי לבושן. חרף זאת, הסרטון מספק תמיכה בעיקרי התיאור שמסר הבלש, ובכלל זה אינטראקציה כלשהי בין הרוכב על הסוס לבין הרועים; הגעתם של כלי הרכב הכסוף והכחול למקום זמן קצר לאחר מכן; יציאת דמויות מכלי הרכב וריצה של חלק מהן לכיוון הרועים; חלק מהדמויות נראות כמי שאוחזות בכלים ארוכים הנחזים למוטות או לאלות; ילד אשר נראה משליך אבן לעבר הרועים (אזכיר כי שבו מאשר בעררו כי בנו זרק אבן לעבר הרועים); כניסתן של הדמויות בחזרה לשני כלי הרכב ונסיעתן מהמקום.

16. מעבר לכך, בחומר הראיות מצוי דוח פעולה מאת השוטר בן יכין שתצפת על האירוע ונערך כשעתיים לאחריו. הדוח ממקם את כלי הרכב הכחול של שבו מגיע לגבעת הבלאדים וחונה בסמוך למאהל, שבו העדר של המאחז. לאחר שהרועים והבלש חלפו עם הצאן בגבעה סמוכה למאחז, הבחין יכין בחמש דמויות יוצאות מהאווהל הסמוך למאהל, כשאחת מהן נצפתה עולה על סוס לבן, מגיעה לצאן של הרועים ועושה לעברם תנועת יד. במקביל ארבע הדמויות הנותרות החלו לזוז מצד לצד, הרימו דברים מהרצפה, רצו לכלי הרכב הכחול ונסעו מהמקום. בזמן זה, כך מגולל הדוח, הגיע כלי הרכב הכסוף לגבעה הסמוכה שבה היו הרועים והבלש. מהרכב יצאו מספר דמויות שהחלו לרוץ לעבר העדר. לאחר זמן קצר הגיע הרכב הכחול וגם ממנו יצאו דמויות שפתחו בריצה לעבר העדר המותקף. הרצים שיצאו משני כלי הרכב נצפו מרימים מהרצפה דבר מה, כנראה אבנים, ומשליכים לעבר הבורחים. בידו של אחד מהם, לבוש בגדים כהים, זיהה יכין חפץ ארוך. יצוין כי יכין לא הצליח לזהות את פרטי הלבוש של הרצים למעט אחד שלבש כתום. בסופו של דבר משהגיעו השוטרים לאזור, נמלטו הרצים באמצעות שני כלי הרכב. תוכנו של דוח זה, מעבר לכך שהוא תומך בעיקר תיאורו של הבלש, קושר בין הדמויות שברכב הכחול השייך לשבו, שאף נהג בו, לבין פלוני הרוכב על הסוס, באופן שמלמד לכאורה על תיאום והיכרות מוקדמים. לכך יש להוסיף את "מגמת הפעולה האחידה" בלשונו של בית המשפט המחוזי, בשלב הראשון של האירוע, בין מי שהגיעו בכלי הרכב הכסוף והכחול לבין שני המעורבים שזהותם אינם ידועה ואשר רצו במורד ההר, כפי שעולה מהסרטון ומהודעתו של הבלש. מבלי לקבוע מסמרות, סבורני כי ראיות אלה בצירוף הימצאותם של כלי תקיפה בכלי הרכב ובמסלול נסיעתם וסמיכות הזמנים בין האירועים השונים, מותירים את הרושם הלכאורי כי מדובר בקבוצה שפעלה בצוותא במטרה לתקוף את רועי הצאן, כנטען בכתב האישום. בהליך עצמו יהיה על בית המשפט המחוזי לבחון אם הוכח ברמה של מעל ספק סביר כי המעורבים אכן חברו אחד לשני והם אחראים למעשיהם של רעיהם, לרבות המעורבים שלא נתפסו בסופו של דבר. די בשלב זה בקביעה כי קיים סיכוי סביר לכך.

17. אשר לסוגיית המניע שבבסיס השותפות שנרקמה לכאורה; נכון שאין ראיות ישירות המלמדות על קיומו של מניע גזעני, אך למסקנה זאת יש לכאורה בסיס נסיבתי מסוים בראיות. גם אם אניח כי היו באזור גניבות צאן מיהודים כטענת ההגנה וכפי שעולה לכאורה מהמסמכים שהגיש עו"ד הלוי, לא ברור מדוע לא ניסו הנוכחים במקום לברר עם הרועים למי שייך העדר. העוררים גם לא טענו כי נעשה ניסיון שכזה. הרושם המתקבל מצפייה בסרטון הוא של רדיפה וגירוש של הרועים והצאן, פעולות שאינן מתיישבות על פני הדברים עם חשש כי נגנב צאן שיש להשיבו לידי בעליו היהודים המתגוררים במקום.

18. ומכאן לגרסאותיהם של העוררים; יונה, דברת, שבו ופלוני קשרו את עצמם לזירת האירוע ואין חולק כי נכחו בו. ארבעתם הסבירו את הגעתם למקום בחשש מפני התרחשותו של אירוע בעל אופי פלילי או ביטחוני. יונה הסביר כי מרגע שראה שלא אירע דבר ו"אין אדם במצוקה", חזר לרכבו. דברת מסר כי ראה שמדובר ב"ערבים שהתרחקו" ולכן גם הוא שב על עקבותיו. על פניו, הסברים אלו אינם מתיישבים לכאורה עם האירוע כפי שהתרחש. זאת ועוד, גרסתו של שבו

בחקירה מעלה כי הגיע למקום ועזב לאחר דקה שתיים מחשש לילדיו. הוא לא ציין כי הם יצאו מהרכב וסירב לענות לגבי מה שראה במקום. גרסתו זו עומדת בסתירה לכאורה לטענתו בערר כי אחד מילדיו יצא מהרכב וזרק אבן ואין בה כדי להסביר פרט זה. גם גרסתו של פלוני, לפיה הבחין כי הרועים אינם בורחים ולכן התבדה חששו כי מדובר בעדר גנוב, אינה מתיישבת לכאורה עם אופן התרחשות האירוע. ברם תיאור זה עשוי להתיישב עם השלב הראשון, שבו נראים בסרטון הרועים מתקדמים לכיוונו של פלוני. לעומתם, מנולסון הכחיש כי היה במקום וטען כי הגיע לרכבו של שבו מאתר בניה סמוך. הראיות הקושרות אותו לזירה הן נסיבתיות ועיקרן בהימצאותו ברכבו של שבו, שנסע במהירות מהזירה, כשבין רגליו מוט עץ. יצוין כי כל העוררים מסרו גרסאות קצרות ובחרו לשמור על שתיקה בהמשך חקירותיהם, מה שעשוי לחזק את הראיות נגדם.

19. העוררים העלו מספר טענות נגד התנהלותה של המשטרה באירוע נושא כתב האישום. בין היתר, נטען כי מדובר בהתנהלות "מדיחה", שכן האירוע היה יזום ובמהלכו חתרו השוטרים למגע עם המעורבים וגילו נחישות יתרה בלכידתם. עם כל הזהירות המתחייבת, לא התרשמתי כי בכוחה של טענה זו לקעקע את המסקנה בדבר קיומן של ראיות לכאורה. הסרטון ומכלול ההודעות, לרבות אלה של העוררים עצמם, מלמדים כי על פניו לא היתה כל התגרות מצד הרועים כלפי הנוכחים במקום, שהיה בה כדי "להדיחם" להגיב כלפיהם בצורה אלימה. אשר לטענה בדבר חתירה למגע; אמת, בתחילת הסרטון נראים שניים מבין הרועים (דומה שהבלש הוא אחד מהם) נעים מעלה, לכיוון כיפת הגבעה. ואולם לאחר הופעתם של כלי הרכב והדמויות המגיחות מהם, נראים הרועים נעים כלפי מטה ואף פותחים במנוסה במורד ההר מפני הרודפים אחריהם. מכל מקום, גם אם אניח כי יש יסוד לטענת ההדחה, הרי שבדרך כלל טענה מסוג זה אינה מביאה לפטור מאחריות פלילית, אלא לכל היותר להקלה בעונש [ראו: ע"פ 3396/09 אלהיב נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (5.9.2011) והאסמכתאות שם]. מעבר לכך, הטענה כי פעילות המשטרה העמידה בסיכון את השוטרים והאזרחים המעורבים באירוע ועל כן היא פסולה, אינה רלוונטית לטעמי לשאלת קיומה של תשתית לכאורית ביחס לעוררים. אשר לאלימות הנטענת שהופעלה על ידי השוטרים במהלך המעצר ולאורך החקירה, זו הועלתה ללא פירוט של ממש וללא תימוכין.

20. לאור הראיות שנסקרו לעיל, סבורני כי אין עילה להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי בדבר קיומה של תשתית ראייתית לכאורית ביחס ליונה, דברת ושבו וכי עוצמתה בינונית. אציין כי העובדה ש"לא נשמר" הפתק שרשם לעצמו הבלש בעיצומו של האירוע, אפשר שיש בה כדי לפגוע בפוטנציאל ההרשעה בסוף ההליך, אך לא ניתן לקבוע בשלב מקדמי זה את השלכותיה המדויקות על יתר הראיות.

יונה ודברת; על רקע עוצמת הראיות נגדם, עברם הנקי והסיכון הנמוך הנשקף מהם להערכת שירות המבחן (בינוני-נמוך בעניינו של דברת), אני סבור כי יש מקום להקל במידה בתנאי שחרורם, כך שמעצר הבית המלא שבו הם נתונים ישונה למעצר בית לילי במקום החלופה הנוכחי שבו כל אחד מהם שוהה, בין השעות 20:00 עד 09:00 למחרת, כשבמהלך היום יהיו רשאים לצאת בליווי אחד ממפקחיהם. בעניינו של יונה, השינוי מותנה בכך שההפקדה הכספית תעמוד על 10,000 ש"ח (במקום 6,000 ש"ח), וחתומת כל אחד מערביו על ערבות צד ג' בסך של 20,000 ש"ח (במקום 15,000 ש"ח). יתר התנאים שנקבעו בהחלטתו של בית המשפט מיום 11.5.2015 יעמדו בעינם. בעניינו של דברת, השינוי מותנה בהפקדה כספית של 15,000 ש"ח (במקום 10,000 ש"ח), וחתומת כל אחד מערביו על ערבות צד ג' בסך של 15,000 ש"ח (במקום 10,000 ש"ח). יתר התנאים שנקבעו בהחלטתו של בית המשפט מיום 11.5.2015 יעמדו בעינם. יובהר כי שינויים אלו ייכנסו לתוקף רק לאחר שיקוימו התנאים הנזכרים.

21. לגבי שבו; סבורני כי יש לדחות את הערר שהגיש ולקבל באופן חלקי את ערר המדינה. לשבו עבר פלילי הכולל

ארבע הרשעות שונות הקשורות בעמדותיו האידיאולוגיות והוא ריצה בעבר עונש מאסר בלתי מבוטל, שלא הרתיעו מלהוסיף ולבצע עבירות לכאורה. נתונים אלו מעידים על מסוכנות ברורה. יש ממש גם בטענה כי ביצוע העבירות לכאורה בנוכחות ילדיו מגבירה את המסוכנות הנשקפת ממנו. מנגד, אני סבור כי החמרת תנאי החלופה שעליה הורה בית המשפט המחוזי בביתו שביהודה ושומרון תרסן את הפיתוי שבהפרת תנאי השחרור ותספק מענה ראוי למסוכנותו. אשר על כן, שבו יוכל להשתחרר לחלופת מעצר בביתו שביישוב עדי עד ובלבד שסכום ההפקדה הכספית יעמוד על 10,000 ש"ח (במקום 3,500 ש"ח) וערביו יחתמו על ערבות בסך 20,000 ש"ח, כל אחד (במקום 10,000 ש"ח). יתר התנאים שנקבעו בהחלטתו של בית המשפט מיום 28.5.2015 יעמדו בעינם. יובהר כי השחרור ייעשה לאחר שימולאו התנאים הנזכרים.

22. אשר למנולסון ופלוני; מסקנתי היא כי הראיות המסבכות אותם בעבירות עומדות ברף הנדרש בשלב הנוכחי אך בעוצמה חלשה. כזכור, מנולסון לא זוהה על ידי הבלש ויש מחלוקת בנוגע לנוכחותו בזירה, משהעלה טענת אליבי. מדובר בבחור צעיר, בן 18, שעברו נקי. שירות המבחן התרשם כי עד לפרשה זו, ניהל אורח חיים תקין ונורמטיבי וכי הסיכון הנשקף ממנו הוא בינוני-נמוך. דומני כי נתונים אלו מצאו את ביטויים בצורה הולמת בדמות חלופת המעצר המדיתית שנקבעה בעניינו (שעיקריה מעצר בית לילי והפקדה כספית של 3,500 ש"ח) ואיני מוצא להתערב בתנאי שחרורו.

לפלוני לא יוחסו כזכור כל מעשי אלימות וחלקו בהשוואה לאחרים הוא מינורי. מדובר בקטין, נטול הרשעות קודמות, כשהתרשמותו של שירות המבחן היא כי הוא מביע נכונות לשתף פעולה עם התנאים שיוטלו עליו. בנסיבות אלה, סבורני כי יש מקום לקבל את הערר בעניינו באופן חלקי ולהקל את תנאי שחרורו, כך שיהיה נתון במעצר בית לילי בבית הוריו שבירושלים, בין השעות 20:00 ל-09:00 למחרת, ויוכל לצאת במהלך היום בליווי של אחד ממפקחיו. כמו כן, סבורני כי יש לבטל את האיזוק האלקטרוני בעניינו. יתר התנאים שקבע בית המשפט המחוזי יוסיפו לעמוד בתוקפם.

23. סוף דבר: עררה של המדינה (בש"פ 3713/15) ועררם של יונה, דברת ופלוני (בש"פ 3762/15) מתקבלים באופן חלקי בהתאם לקביעותי בפסקאות 20, 22 לעיל. שינוי תנאי השחרור יבוצע במזכירות בית המשפט המחוזי בירושלים.

ניתנה היום, כ"ג בסיון התשע"ה (10.6.2015).

ש ו פ ט